Mazowiecki Kurator Oświaty
Al. Jerozolimskie 32, 00-024 Warszawa

KOD UCZNIA

MSCDN

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

III ETAP WOJEWÓDZKI

12 lutego 2018 r.

Mazowieckie Talenty

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	**50**	**100%**
Uzyskana liczba punktów		**%**
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Zadanie 1. (3 pkt)
Na mapie konturowej przedstawiono podział administracyjny Polski.

http://www.anna.manczyk.net

a) Zapisz na mapie oznaczenia literowe informacji (A. – D.) oraz nazwę województwa, w którym:

A. znajdują się Jeziorka Duszatyńskie.
B. siedziba wojewody położona jest nad trzecią, co do długości, rzeką Polski.
C. znajdują się góry, w których najwyższe wniesienie o wysokości 1015 m n.p.m. jest zbudowane z najstarszych skał w Polsce.
D. węgiel kamienny jest wydobywany w kopalni Bogdanka.

b) Podkreśl wiersz, w którym poprawnie zapisano współrzędne geograficzne, za pomocą których obliczamy rozciągłość między punktami najdalej wysuniętymi na zachód i wschód Polski.

A. $52^o\,51'$ N, $14^o\,07'$ E; $49^0\,00'$ N, $22^o\,51'$ E;
B. $50^o\,52'$ N, $24^o\,08'$ E; $52^o\,51'$ N, $14^o\,07'$ E;
C. $50^o\,52'$ N, $22^o\,51'$ E; $54^o\,50'$ N, $18^o\,18'$ E;
D. $54^o\,50'$ N, $18^o\,18'$ E; $50^o\,52'$ N, $24^o\,08'$ E.

Zadanie 2. (2 pkt)
W tabeli zapisano dane meteorologiczne dla wybranych stacji w Polsce – średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (t) oraz miesięczne sumy opadów atmosferycznych (o).

Stacja	^{0}C / mm	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A	t	-0,2	-0,1	3,9	7,9	13,8	15,9	18,0	17,7	13,8	9,9	4,4	1,4
	o	41	30	37	38	41	67	58	44	35	33	40	54
B	t	-2,1	-1,8	2,7	8,0	14,3	16,1	18,0	17,6	13,2	8,8	2,8	-0,1
	o	22	18	29	28	59	82	57	60	41	26	35	36
C	t	-4,2	-4,1	0,2	6,0	12,8	14,6	16,3	16,0	11,6	7,3	1,4	-2,0
	o	41	20	33	29	59	87	78	63	59	41	48	42
D	t	-4,3	-3,8	0,3	5,2	10,5	12,4	14,5	14,0	10,8	6,6	0,5	-0,2
	o	43	36	52	67	131	155	149	149	108	58	60	60

Mizerski W., Żukowski J., i inni, 2014, *Tablice geograficzne.* Adamantan, Warszawa

Zapisz, w wyznaczonych miejscach, oznaczenie literowe stacji meteorologicznych, w których o cechach klimatu w największym stopniu, decydują wpływy oceanicznych albo kontynentalnych mas powietrza.

Największy wpływ oceanicznych mas powietrza → Stacja

Największy wpływ kontynentalnych mas powietrza → Stacja

Zadanie 3. (1 pkt)
Uzupełnij schemat tak, aby przedstawiał mechanizm powstawania wiatru halnego.
W celu uzupełnienia schematu postępuj następująco:
- **wpisz w wyznaczone pola literę W (wyż) albo N (niż),**
- **narysuj strzałki obrazujące kierunek ruchu mas powietrza na stoku dowietrznym i zawietrznym.**

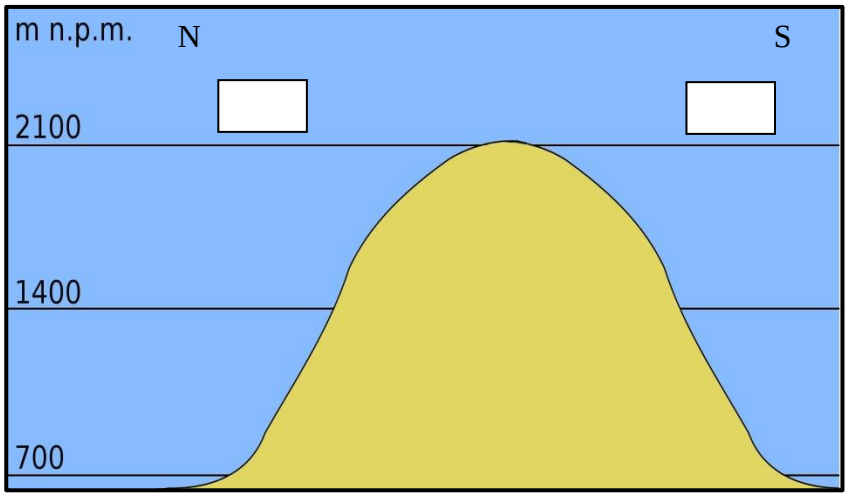

Zadanie 4. (2 pkt)
Przyporządkuj każdemu z wymienionych kompleksów leśnych krainę geograficzną, w której ten kompleks leśny jest położony.
Nazwy krain geograficznych wybierz spośród podanych:
Pojezierze Mazurskie; Nizina Śląska; Nizina Mazowiecka; Wyżyna Lubelska; Pojezierze Wielkopolskie; Pobrzeże Szczecińskie.

Uwaga – nie wszystkie nazwy krain geograficznych podlegają przyporządkowaniu.

Nazwa kompleksu leśnego	Puszcza Solska	Puszcza Rzepińska	Puszcza Borecka	Puszcza Biała
Nazwa krainy geograficznej				

Zadanie 5. (2 pkt)
Oblicz przyrost rzeczywisty ludności w Polsce w 2016 roku, wiedząc, że w tym roku urodziło się 382 tysiące, zmarło 388 tysięcy osób, a saldo migracji zewnętrznych było dodatnie i wyniosło 2 tysiące.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 6. (1 pkt)
W tabeli zapisano dane statystyczne, dotyczące przeciętnego trwania życia mężczyzn i kobiet w wybranych państwach w 2016 roku.

Nazwa państwa	**Przeciętne trwanie życia w latach**		**Nazwa państwa**	**Przeciętne trwanie życie w latach**	
	M	**K**		**M**	**K**
Egipt	69,0	73,4	**Nigeria**	52,4	53,1
Indie	66,6	69,5	**Polska**	73,8	81,6
Japonia	80,5	86,8	**RPA**	55,2	59,3
Niemcy	78,7	83,6	**Szwajcaria**	81,1	85,4

https://stat.gov.pl

Sformułuj prawidłowość dotyczącą związku między przeciętną długością trwania życia a poziomem rozwoju gospodarczego państw.

……

……

……

Zadanie 7. (2 pkt)
Na wykresie przestawiono ruch naturalny ludności Polski w latach 1946 – 2015.

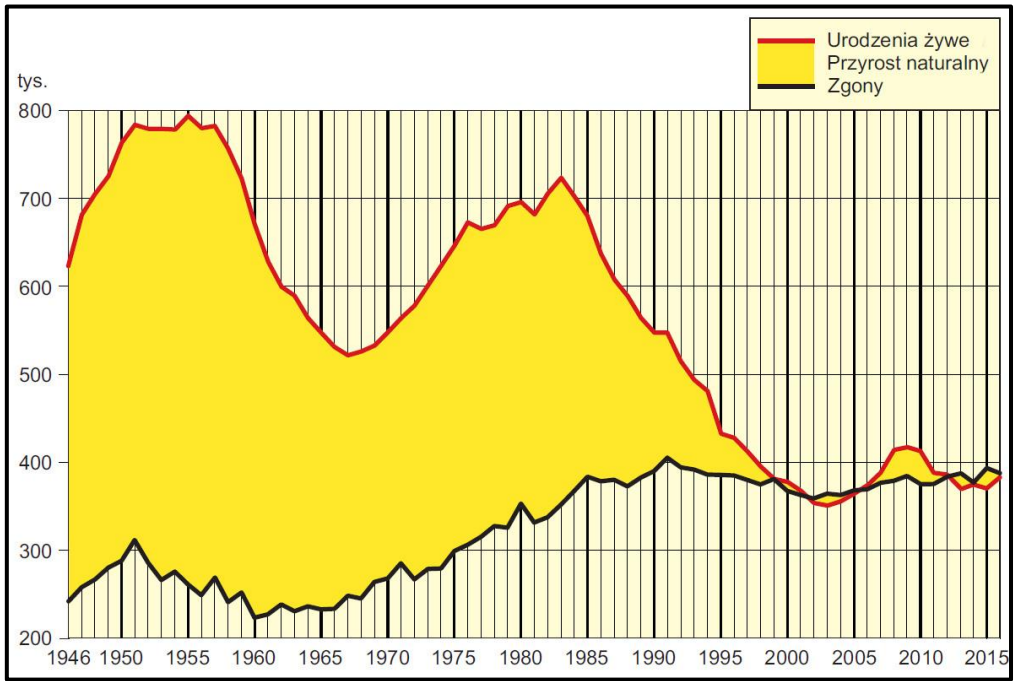

GUS, *Mały Rocznik Statystyczny Polski.* 2017, Warszawa

Wyjaśnij, dlaczego w okresie 1946 – 1951 miał miejsce wzrost przyrostu naturalnego, a w okresie 1989 – 1999 zanotowano jego spadek.

Okres 1946 – 1951 – wzrost przyrostu naturalnego ……...

……...

Okres 1989 – 1999 – spadek przyrostu naturalnego ……

……...

Zadanie 8. (1 pkt)
W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych na pobyt stały w okresie 2010 – 2015.

Kierunki migracji	**Lata**			
	2010	**2013**	**2014**	**2015**
Miasto				
Napływ (w tys.)	220,3	224,6	217,8	207,8
Odpływ (w tys.)	266,3	262,4	246,8	231,9
Wieś				
Napływ (w tys.)	202,3	202,7	189,4	179,7
Odpływ (w tys.)	156,4	164,8	160,8	155,6

https://stat.gov.pl

Na podstawie danych statystycznych sformułuj wniosek, dotyczący migracji wewnętrznych w analizowanym okresie 2010 – 2015.

……

……

……

Mapa do zadania nr 9 i 10.

Zadanie 9. (3 pkt)
Na mapie konturowej literami od **a** do **h** zaznaczono obszary o różnych warunkach przyrodniczych dla rozwoju rolnictwa.

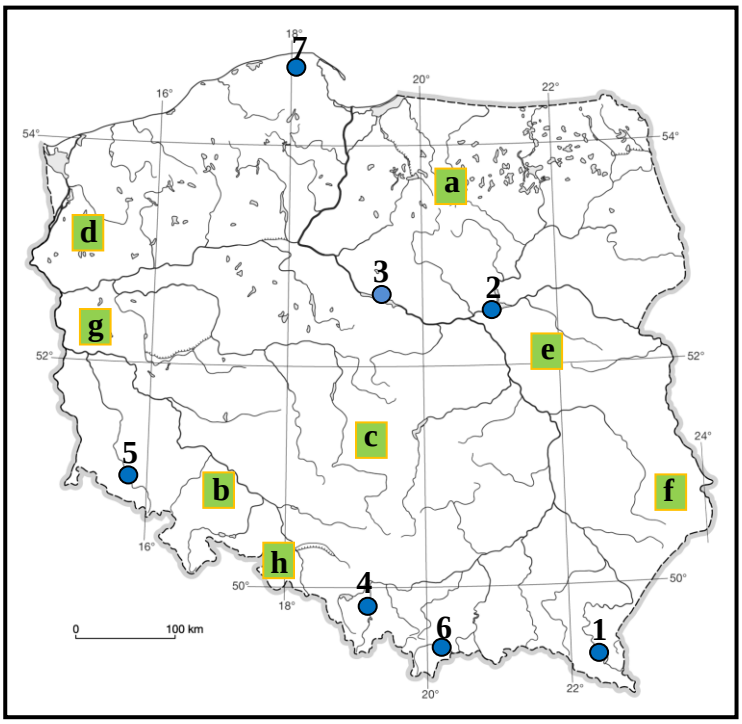

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

a) Podkreśl zestaw, w którym zapisano oznaczenia literowe obszarów o bardzo korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa.
I. a, c, d, f, II. b, e, f, g, III. d, e, g, h, IV. b, d, f, h,

b) Oceń informacje dotyczące rolnictwa w Polsce. Jeżeli informacja jest prawdziwa, oznacz ją literą P, a jeżeli fałszywa - literą F.

Poziom mechanizacji w rolnictwie jest wysoki, porównywalny do poziomu mechanizacji w innych krajach Unii Europejskiej.	
Gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 15 ha mają największy procentowy udział w strukturze wielkościowej gospodarstw.	
W strukturze upraw systematycznie wzrasta udział owsa wykorzystywanego na paszę dla rosnącego pogłowia koni.	
W strukturze użytkowania gruntów spada udział użytków rolnych, w tym udział gruntów ornych.	

Zadanie 10. (3 pkt)
Na mapie konturowej numerami od **1** do **7** zaznaczono elektrownie wodne.

a) Podaj nazwę elektrowni o największej mocy i numer, którym oznaczono ją na mapie konturowej.

Nazwa elektrowni: ……...

Numer na mapie konturowej: ……..

b) Podaj po dwa przykłady zalet i wad wynikających z budowy i funkcjonowania elektrowni wodnych

Zalety:
1. ……..

2. ……..

Wady:
1. ……..

2. ……..

Zadanie 11. (3 pkt)

a) Podaj trzy przykłady przemian, które rozpoczęły się w polskim przemyśle po 1989 roku.

1. ……..

2. ……..

3. ……..

b) Do każdej z firm przyporządkuj branżę, którą ona reprezentuje.

Nazwa Firmy	Lotos	Goodyear	Technicolor	Unilever
Nazwa branży				

Zadanie 12. (2 pkt)
W każdym zdaniu skreśl błędną informację dotyczącą wybranego rodzaju transportu w Polsce.

A. W Polsce największy udział w przewozie ładunków przypada na transport ***kolejowy / samochodowy.***
B. Od około trzydziestu lat długość linii kolejowych ***zwiększa się / zmniejsza się.***
C. Rurociągiem „Przyjaźń" jest transportowana ropa naftowa do rafinerii ***w Płocku /Puławach.***
D. Gaz skroplony jest dostarczany drogą morską do portu **w Gdyni / w Świnoujściu.**

Mapa do zadania nr 13, 14 i 15a.

Zadanie 13. (2 pkt)
Na mapie konturowej Polski numerami od 1 do 8 zaznaczono obiekty geograficzne.

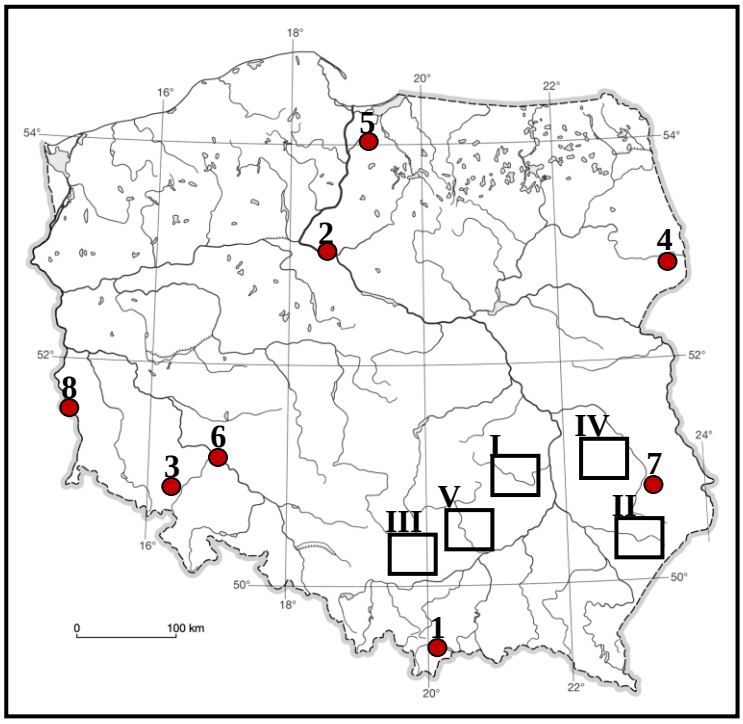

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

Na podstawie mapy konturowej Polski i własnej wiedzy, do każdego numeru zapisanego w tabeli, dopisz nazwę obiektu geograficznego wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrody i Kultury.

Numer obiektu geograficznego na mapie	**3**	**6**	**7**	**8**
Nazwa obiektu geograficznego				

Zadanie 14. (3 pkt)
Na fotografiach przedstawiono formy skalne, a na mapie konturowej, cyframi rzymskimi od I do V, oznaczono wybrane krainy geograficzne.

A

B

https://wspolnieprzezswiat.wordpress.com

C

https://pl.wikipedia.org

Uzupełnij tabelę o brakujące informacje:
- **nazwy procesów, które spowodowały powstanie form przedstawionych na fotografiach,**
- **oznaczenie na mapie krain geograficznych, w których występują formy skalne przedstawione na fotografiach,**
- **nazwy krain geograficznych.**

Oznaczenie fotografii	Nazwa procesu	Oznaczenie na mapie krainy geograficznej	Nazwa krainy geograficznej
A			
B			
C			

Zadanie 15. (3 pkt)

a) Podaj nazwy najwyższych wzniesień w krainach geograficznych oznaczonych na mapie konturowej cyframi II i III.

Kraina geograficzna II: ……

Kraina geograficzna III: ……

b) W każdym zdaniu skreśl błędną informację.

A. Na obszarze Nizin Środkowopolskich najwyższymi, naturalnymi wzniesieniami są wzniesienia morenowe ***Wzgórza Trzebnickie / Wzniesienia Łódzkie.***
B. W Masywie Śnieżnika przykładem rzeźby krasowej jest ***Jaskinia Raj / Jaskinia Niedźwiedzia.***
C. W Tatrach piętro alpejskie występuje ***powyżej / poniżej*** piętra subalpejskiego.
D. Pasma Beskidów są zbudowane z fliszu, czyli *skał* ***osadowych /magmowych.***

Zadanie 16. (2 pkt)

W tabeli zapisano informacje, dotyczące wybranych regionów geograficznych w Polsce.
Każdej informacji przyporządkuj literę P – jeżeli jest prawdziwa lub literę F – jeżeli jest fałszywa.

W Niecce Nidziańskiej i na Wyżynie Lubelskiej do celów leczniczych wykorzystuje się sprzyjające warunki klimatyczne i wody mineralne.	
Na Wyżynie Kielecko – Sandomierskiej i na Wyżynie Lubelskiej do produkcji cementu wykorzystuje się wapienie i margle.	
Na Nizinie Podlaskiej i Polesiu Lubelskim występowanie bagien uniemożliwia rozwój hodowli bydła.	
Warunki przyrodnicze Pobrzeża Szczecińskiego i Pojezierza Suwalskiego sprzyjają budowie elektrowni wiatrowych.	

Zadanie 17. (2 pkt)

W tabeli zapisano informacje o wybranych euroregionach.
Przyporządkuj każdej informacji literę, którą oznaczono właściwy euroregion.
Nazwy euroregionów wybierz spośród podanych: *A. Pradziad; B. Glacensis; C. Sprewa – Nysa – Bóbr.*

Informacje o euroregionach	**Oznaczenia literowe**
Po utworzeniu euroregionu, po stronie polskiej zlokalizowano Centrum Wystawowe i Bank Informacji Gospodarczej oraz zrealizowano budowę wspólnej oczyszczalni ścieków.	
Euroregion utworzono 21 temu. Jednym z celów współpracy jest wspólne działanie w zakresie pomocy humanitarnej. Każdego roku organizowane są Targi Przedsiębiorczości i Rzemiosła Inter – Region.	
Nazwa euroregionu nawiązuje do historycznej nazwy największej w tym regionie kotliny. W ramach współpracy organizowane są Dni Kultury Chrześcijańskiej.	

Zadanie 18. (2 pkt)
Na mapie konturowej Polski numerami od 1 do 15 zaznaczono wybrane parki narodowe.

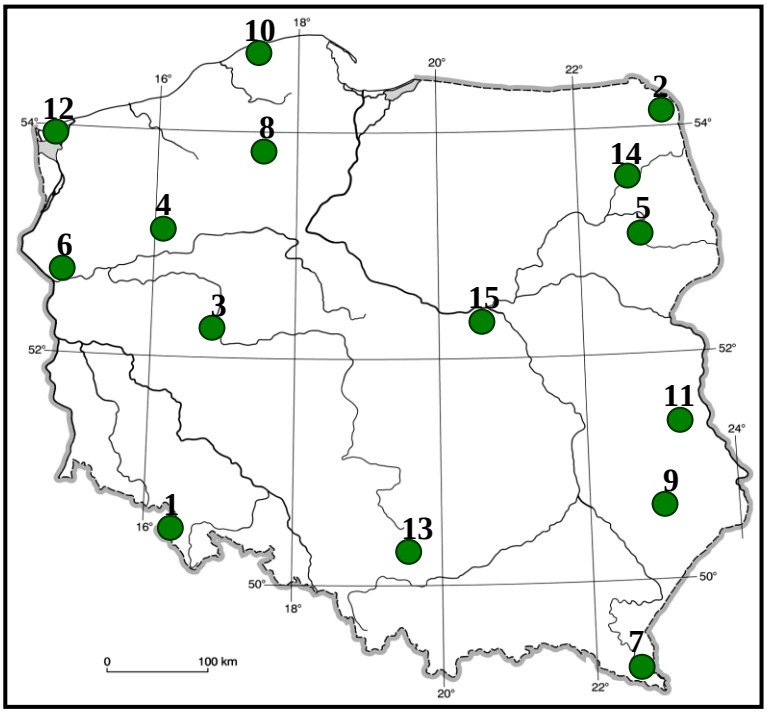

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

Zapisz w tabeli numery i nazwy czterech parków narodowych, w których objęto ochroną obszary wodno – błotne, ważne jako środowisko życiowe bardzo licznych gatunków ptaków.

Numer parku narodowego na mapie				
Nazwa parku narodowego				

Zadanie 19. (2 pkt)
Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 2016 roku aż 33 z 50 najbardziej zanieczyszczonych miast Europy leży w Polsce. Zjawisko smogu w naszym kraju nie jest zjawiskiem nowym, nie pojawiło się w ostatnich latach, ale ma swoją długą historię. Problem z czystością powietrza w Polsce wynika w dużej mierze z braku wczesnego podjęcia kompleksowych działań mających na celu poprawę jego jakości.

Na podstawie: smogwawelski.org

Podaj trzy przykłady działań, których realizacja może przyczynić się do ograniczenia zjawiska smogu, a tym samym do poprawy jakości powietrza.

1. ……..

   …….

2. ……..

   …….

3. ……..

   …….

Zadanie 20. (2 pkt)

a) Podkreśl wiersz, w którym zapisano <u>tylko</u> typy wybrzeży charakterystyczne dla linii brzegowej Morza Bałtyckiego.

A. Fiordowe, limanowe, szkierowe, klifowe.
B. Szkierowe, mierzejowe, klifowe, limanowe.
C. Riasowe, klifowe, mierzejowe, szkierowe.
D. Mierzejowe, klifowe, szkierowe, fiordowe.

b) Oceń poprawność związku przyczynowo – skutkowego.
Położenie Morza Bałtyckiego na szelfie umożliwia występowanie słodkowodnych gatunków flory i fauny.
Podkreśl poprawną odpowiedź.

A. Przyczyna i skutek są fałszywe.
B. Przyczyna jest prawdziwa a skutek fałszywy.
C. Przyczyna i skutek są prawdziwe.
D. Brak związku między przyczyną a skutkiem.

Zadanie 21. (2 pkt)
W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące zmian współczynnika urodzeń i zgonów w latach 2000 – 2014 w wybranych państwach sąsiadujących z Polską.

Państwa	Lata	Współczynnik urodzeń w ‰	Współczynnik zgonów w ‰
Białoruś	2000 2014	9,4 12,5	13,5 12,8
Czechy	2000 2014	8,9 10,4	10,6 10,0
Litwa	2000 2014	9,8 10,4	11,1 13,7
Niemcy	2000 2014	9,3 8,8	10,2 10,7
Rosja	2000 2014	8,6 13,2	15,2 13,0

https://stat.gov.pl

Oceń, na podstawie danych statystycznych i własnej wiedzy, które informacje, dotyczące zmian wielkości współczynnika urodzeń i zgonów, są prawdziwe – P, a które fałszywe – F.

A. W analizowanym okresie, we wszystkich państwach, odnotowano wzrost przyrostu naturalnego. ☐
B. Wielkość współczynnika przyrostu naturalnego najbardziej zmieniła się w Rosji, a najmniej w Niemczech. ☐
C. W wyniku zmian wielkości współczynnika przyrostu naturalnego w 2014 roku dodatni przyrost naturalny odnotowano w Czechach i w Rosji. ☐
D. W każdym z państw zmiany współczynnika przyrostu naturalnego zapewniają zastępowalność pokoleń. ☐

Zadanie 22. (2 pkt)
W każdym zdaniu skreśl błędne informacje dotyczące Rosji.

A. Główną religią wyznawaną przez Rosjan jest ***protestantyzm / prawosławie.***
B. Terytorium Rosji jest położone ***na półkuli wschodniej i zachodniej / tylko na półkuli wschodniej.***
C. W Rosji, w strukturze produkcji energii elektrycznej, największy udział ma energia produkowana w elektrowniach ***cieplnych / jądrowych***.
D. W Rosji bogate złoża diamentów występują ***w Jakucji / na Uralu.***

Zadanie 23. (2 pkt)
Zamieszczony tekst zawiera informacje o południowych sąsiadach Polski – Czechach i Słowacji.

Państwa różnią się udziałem mniejszości narodowych w ogólnej liczbie ludności. W jednym z tych państw mniejszości narodowe stanowią kilkanaście procent wszystkich mieszkańców. W każdym z tych państw ważną rolę odgrywają usługi. Ich udział w tworzeniu PKB jest różny. Jedno z tych państw charakteryzuje się ich wyższym udziałem w tworzeniu PKB.
W obu państwach energia elektryczna jest wytwarzana między innymi w elektrowniach atomowych. Jedno z przedstawianych państw wytwarza w tego typu elektrowniach ponad 50 % energii.
Ważną rolę w gospodarce każdego z prezentowanych państw odgrywa przemysł samochodowy. W jednym z tych państw, w ostatnich latach ta rola jeszcze wzrosła, dzięki zlokalizowaniu fabryki Jaguar Land Rover.

Na podstawie zamieszczonych informacji zredaguj krótki tekst dotyczący Słowacji.
W zredagowanym tekście zapisz cztery informacje dotyczące tego państwa.

……

……

……

……

Zadanie 24. (1 pkt)
Uporządkuj informacje oznaczone literami od A do F tak, aby powstał ciąg przyczynowo – skutkowy dotyczący powstawania i oddziaływania na środowisko kwaśnych opadów.

Informacje wybierz spośród podanych: *A. Reakcje chemiczne emitowanych związków z wodą w atmosferze; B. Spalanie paliw kopalnych; C. Powstawanie kwaśnych opadów; D. Zakwaszenie gleby; E. Emitowanie do atmosfery związków siarki i azotu; F. Uszkodzenia igieł i liści i obumieranie drzew.*

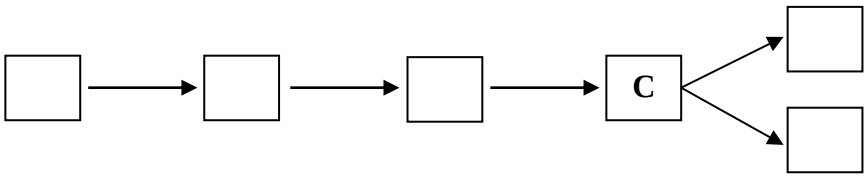

BRUDNOPIS

SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE
UZYSKANEJ LICZBY PUNKTÓW

Numer zadania	Liczba punktów		Podpis członka komisji	Uwagi
	maksymalna	uzyskana		
1a	2			
1b	1			
2	2			
3	1			
4	2			
5	2			
6	1			
7	2			
8	1			
9a	1			
9b	2			
10a	1			
10b	2			
11a	1			
11b	2			
12	2			
13	2			
14	3			
15a	1			
15b	2			
16	2			
17	2			
18	2			
19	2			
20a	1			
20b	1			
21	2			
22	2			
23	2			
24	1			
SUMA PUNKTÓW	50			